

CVIČEBNÍ LISTY

ROČNÍK IX.

Příloha „Vojenských rozhledů“.

ČÍSLO 6.

G. L. B.:

Studie na mapě.

(Pokračování.)

Hlava II.

Vyhledávání zpráv.

Řekli jsme již, že je nemožné svěřiti za noci jezdecku, aby vyhledávalo zprávy, kterých potřebujeme.

Tyto zprávy musí býti tudíž opatřeny přímým stykem orgánů pěšího pluku s veliteli, kteří mají pro nás význam a kteří jsou již v boji s nepřítelem.

Nemůžeme se však spokojiti s tím, že zjednáme uvedený styk jen s velitelstvími nejvyššího stupně (s velitelstvím 4., 2. a 3. divise), neboť tato velitelství budou míti vždy zprávy dosti skrovné a jistě pozdní.

Musíme si především zjednati tento styk s velitelstvími, která jsou v našem pásmu nebo v jeho největší blízkosti, která lze snadno nalézt a která jsou s to dodati nám o všech věcech, o nichž chceme míti jasno, zprávy co možná čerstvé, spolehlivé a přesné.

Podarí-li se nám nadto zjednati si styk s velitelem 2. divise, tím lépe.

V daném případě zdá se, že je třeba v té chvíli (1. října 18 hod. 30 min.) vyslati:

- a) jednu spojku k veliteli 3. brigády Velký Soleč,
- b) jednu do Žantova (k tamější jednotce 4. divise),
- c) jednu k 3. hraničářskému praporu, který má držeti 315—307.

Přihlédněme nyní, které to budou spojky a které zprávy budou musiti získati.

A. Spojka do Velkého Soleče.

Podstatným úkolem této spojky bude informovati se o vlastní i o nepřátelské situaci, jak ji zná velitel 3. brigády.

Kde je nepřítel, jaké síly ukázal, jaký ráz měl jeho útok 1. října?

Kde jsou vlastní vojska (pěchota a dělostřelectvo), jaký je jejich počet, jakého odporu jsou schopny 2. října, jaké jim byly dány rozkazy, atd., atd.

Vedle této své úlohy bude míti spojka vyslaná do Velkého Soleče naopak úlohu informovati velitele 3. brigády o úkolu, jež dostal 1. pěší pluk a o způsobu, jak se velitel pluku zamýšlí tohoto úkolu zhostit.

Úloha této spojky je tudíž velmi důležitá, a proto musí býti svěřena důstojníkovi, který je k ní nejkompetentnější, t. j. zpravodajskému důstojníkovi pluku.

Tento důstojník se vydá co nejdříve do Velkého Soleče, a to přes Přepeř (2. divise), kde bude moci nabrati narychlo některé zajímavé zprávy a kde bude informovati velitele divise o úmyslech velitele 1. pluku.

Jaký personál dáme tomuto zpravodajskému důstojníkovi? Uvážíme-li, že bude musiti první zprávu odeslati snad již z Přepěře, že je mu třeba umožniti, aby poslal nejméně dvě zprávy z Velkého Soleče a že tyto zprávy budou musit býti dodány buď po cyklistech nebo po jezdcích (podle toho, kdy budou odeslány)¹⁾, můžeme tomuto důstojníkovi dáti 2 cyklisty (jednoho pro zprávu z Přepěře a jednoho snad pro zprávu z Velkého Soleče) a 2 jezdce (pro zprávy z Velkého Soleče).

B. Spojka do Žantova.

Úkolem této spojky jest především zvědět, zda Žantov je obsazen nějakou částicí 4. divise.

Jestliže ano, tedy která je to částice a jaká je její sestava (první linie a SV. velitele částice).

Není-li Žantov obsazen 4. divisí, třeba jíti do Kněžmostu a hledati, kde je východní (levé) křídlo 4. divise a zvědět, zda Žantov bude divisí obsazen a kdy.

Kdo může býti touto spojkou? Ordonanční důstojník (na koni).

Koho mu přidati? Bude třeba, aby nám mohl poslati nejméně dvě zprávy, které bude nutno dodatí spíše jezdcí (po polní cestě Žantov—Kamenice). Některou velmi důležitou zprávu (na př. Žantov není a nebude moci býti obsazen 4. divisí) bude však třeba pro větší jistotu poslati rovněž po cyklistovi (po silnici Žantov—Kněžmost—Branžež—273).

Přidejme tudíž této spojce do Žantova 1 cyklistu a 2 jezdce.

C. Spojka k hraničářskému praporu.

Úkol: Je prapor na svém místě? Kde je jeho pravé (západní) křídlo? Kde má svou přední hranici, na 315—307, nebo snad na př. na silnici Kněžmost—Horní Bousov (Ob. Bautzen)? Kde je SV. velitele praporu?

Kdo bude touto spojkou k hraničářskému praporu? Mohlo by se pomýšletí na to (pro úsporu personálu), abychom tento úkol svěřili zpravodajskému důstojníkovi, jenž by mohl cestou z Dobšinu do Přepěře získati potřebné zprávy. Toto řešení má tu nevýhodu, že by tím mohl býti značně zpožděn příchod zpravodajského důstojníka do Velkého Soleče; vedle toho je do jisté míry výhodné, abychom měli u velitele hraničářského praporu po celou noc samostatnou spojkou. Soudíme tudíž, že je lépe vyslati k hraničářskému praporu zvláštní spojkou, pokud možná důstojníka na koni, abychom měli zprávy jednak přesnější a jednak dříve.

Tímto důstojníkem by mohl býti velitel plukovních patračů, poněvadž za noci nemůže býti těchto patračů použito jako celistvé samostatné jednotky pro určitý úkol zajištění nebo vyhledávání zpráv. Jaký personál přidati tomuto důstojníkovi? Jednoho cyklistu (pro první zprávu, kterou pošle po silnici), a jednoho jezdce (pro všechny pozdější zprávy).

Uhrnem budeme pro toto vyhledávání zpráv potřebovati vedle tří uvedených důstojníků 4 cyklisty a 5 jezdce. Plukovní velitelství samo 4 cyklisty dodatí nemůže; může dáti jen dva (kteří jsou přiděleni zpravodajskému důstojníkovi). Cyklistu do Žantova dodá tudíž prapor, který bude na pravém křídle naší sestavy při pří-

¹⁾ Po cyklistech, jestliže bude velitel pluku ještě na silnici Žehrov—Dobšín, a po jezdcích, jestliže velitel pluku bude na 321 nebo mezi 321 a silnicí Žehrov—Dobšín.

chodu do linie, které jest hájiti (na př. I. prapor). Cyklistu přiděleného veliteli plukovních patračů dodá II. nebo III. prapor.

Co se týká pěti jezdců, má je sice plukovní velitelství u sebe, avšak nesmíme mu je všechny odejmouti. Dodá na př. jen tři a zbývající dva budou vzati z jízdních patračů.

*

Zdůrazněme ještě, že alespoň pro tu chvíli nevysíláme žádnou spojku ani ke 4. divisi (do Hoškovic) ani ke 3. divisi (do Libosovic). Co by tam také dělali! Co by se tam dověděli víc, než co se doví naše spojky v Žantově a spojky u hraničářského praporu? Pravděpodobně nic, co by nás zajímalo a v každém případě byly by informace těchto spojek méně spolehlivé, méně čerstvé, méně rychlé a jejich zprávy vyžadovaly by, než by došly k nám, o mnoho více času.²⁾

*

Neuvádíme zde výslovného znění rozkazů, které by dostali uvedení tři důstojníci velitelé spojek pro vyhledávání zpráv; znění těchto rozkazů vyplývá jasně z toho, co bylo řečeno.

Je zřejmé, že tito tři důstojníci musí vyraziti co nejdříve a jeti co nejrychleji.

HLAVA III.

Určení linie, která má býti obsazena.

Kterým podmínkám má vyhovovati tato linie?

1. Především má odpovídati úkolu, který skupina dostala od armády. Podle tohoto úkolu má skupina zabezpečiti armádě držení výšiny na jih od Suchrovic, hřbetu 321 a výšiny 1 km na sz. od Přepere. Tato linie výšin je tudíž nejsevernější linie, na které můžeme zřídit svou souvislou frontu.

2. Tuto linii musíme moci spolehlivě obsaditi mimo všechen dotyk s nepřítelem. Musíme míti možnost zaříditi se na ni ve všem pokoji.

Je přece jasno, že by bylo nemožné zřídit na této linii souvislou frontu, kdybychom se jí musili napřed zmocňovati bojem. Ostatně, jak bychom mohli útočiti na nepřítele, který by držel dříve nežli my tuto linii zcela nebo z části, když je noc, když neznáme vůbec terénu a když nepřítel, s kterým máme co činiti, není rekonoskován?

3. Tuto linii musí býti snadno nalézt i za tmavé noci a v neznámém kraji. Nemůžeme ji vésti otevřeným terénem určovaným kot, hřebenů nebo vzdáleností vůči více nebo méně význačným bodům mapy. Můžeme býti jisti, že obsazení takové linie za noci dělo by se za špatných podmínek; některé jednotky by zbloudily nebo by se umístily před určenou linií nebo za ní, jiné by se neumístily čelem proti nepříteli³⁾ a na konec by nebylo dosaženo souvislé fronty.

²⁾ Třeba v zásadě připustiti, že toto celé studium opatření, která nutno učiniti pro vyhledávání zpráv, provádí nikoli sám velitel pluku, nýbrž zpravodajský důstojník. Ten pak předkládá své návrhy veliteli pluku, který je přijímá nebo pozměňuje.

Je vůbec třeba vycházeti z toho předpokladu, že důstojníci plukovního velitelství tvoří skutečný štáb velitele pluku, a že tento štáb, jako každý štáb, má za úkol připravovati rozhodnutí velitele pluku.

³⁾ Zkušenost z války.

Linie, která má být obsazena, musí být co nejzřetelněji vyznačena přímo v terénu; musí být vytyčena v celé své rozlehlosti něčím, co je velmi zřetelné, co se dá snadno nalézt, co vylučuje každou možnost omylu; bude to tedy na př. nějaká silnice, potok, cesta nebo kombinace těchto jednotlivých složek.

4. Tato linie má nám umožnit, abychom se připojili bezpečně, úzce na své sousedy.

5. Musí být ve své celé délce vhodně orientována na směr nepřitele. Má se vyhýbat tomu, aby činila příliš značné záhyby nebo výběžky, neboť takové přehnané záhyby nebo výběžky vedly by k nebezpečí, že, bude-li nepřítel útočit za noci nebo za šera, budou naše jednotky střetati na sebe navzájem.

6. Pro noc není nezbytně nutno, aby tato linie měla velký výstřel.

Avšak poněvadž ji budeme musit držeti a hájiti již zítra ráno (a snad po velkou část dne) aniž možná budeme mít čas ji pozměnit, bylo by si přát, aby měla před sebou vhodný přirozený výstřel pro střelbu denní.

Stejně není nezbytně nutno za noci dávat naší sestavě hloubku, neboť co by dělaly naše jednotky, které by byly za první linií? Nemohly by působiti za noci palbou (neboť není připravena) a i jejich akce pohybem (protiútok) byla by velmi problematická. Jestliže však budeme mít zítra ráno před útokem jen několik chvil klidu, budeme moci — neměníce své fronty (což by vyžadovalo mnoho času) — dát alespoň našim jednotkám umístěným do hloubky palebné úkoly v hlavní palebné cloně, kterou jsme zřídili před frontou.

Je tudíž záhodno, aby zvolená linie dovoľovala umístění jednotek do hloubky, poskytující palbu do hlavní palebné clony.

7. Konečně by bylo možno ještě požadovati:

aby tato linie nebyla příliš v přímé čáře, to proto, abychom mohli zítra ráno při rozednění (ponechá-li nám k tomu nepřítel čas) vytvořiti dobré palby flankovací, neměníce při tom frontu;

aby nebylo nepříteli možno zjistiti ji příliš snadno;

aby poskytovala zárodky krytů, zárodek překážky, atd., atd.

Je zřejmé, že v praxi nenajdeme tak říkajíc nikdy linii, která by úplně vyhovovala všem těmto podmínkám, i bude třeba, abychom se pokládali za šťastny, vyskytne-li se linie, která vyhovuje dostatečně podmínkám uvedeným shora v odstavcích 1—5.

Přihlédněme nyní k mapě, které jsou to linie, které můžeme v daném případě vzít v úvahu, a které jsou výhody a nevýhody každé z nich.

Linie, které se na první pohled zdají dostatečně markantní, které nám dovolují, abychom se připojili na sousedy, které mají alespoň zhruba vhodnou orientaci a zdají se vyhovovati rozkazu armády, jsou celkem čtyry. Jsou to tyto linie:

a) cesta ze Žantova na kotu 321 a pak cesta 321—Přepeř;

b) silnice Žantov—Dolní Bousov;

c) silnice Žantov—Lidkovice až k potoku 1 km na jih od Žantova, pak tento potok až k svému ohbí na sever od Všeborska, potom cesta vedoucí na severní okraj Vobrub, konečně Pleč B.;

d) silnice Žantov—Lidkovice až k potoku, pak cesta vedoucí od mostu do Všeborska, a potom cesta Všeborsko—Vobrub, Pleč B.

Jíti od této poslední linie dále na jih (vzítí na př. silnici Žantov—Lidkovice, pak silnici Lidkovice—Vobrubec, potom silnici vedoucí od železnice do Všeborska a Vobrub, konečně Pleč B.) má tyto nevýhody:

Naše linie se tím stále více prodlužuje, ačkoliv naše počty nejsou značné;

tato linie tvoří u srovnání s našimi sousedy čím dále, tím značnější výběžek;

blížíme se čím dále, tím více k nepříteli, i vzrůstá značně nebezpečí, že nebudeme moci tuto linii obsadit v klidu.

Budeme tudíž hledati mezi oněmi čtyřmi řešeními, která se na první pohled zdají přípustná, které je ono, jež vyhovuje nejlépe podmínkám, které jsme si stanovili.

Linie a).

V ý h o d y. Cesta, která se dá lehce nalézt. Připojení na sousedy dobře zajištěno.

N e v ý h o d y. 1. Na jih od Suchrovic bude naše linie procházeti na sever od skutečných pozorovatelů, které jsou na hřebenu na sever a na severovýchod od Malého Soleče. V této části tato linie neodpovídá rozkazům armády. V jiných částech bude tato linie spadat v jedno přímo s pozorovatelnami, to znamená, že pozorovatelé budou v nejpřednějším sledu a že proto výkon jejich služeb bude téměř nemožný. 2. Naše linie se bude skládati ze dvou větví, které budou k sobě téměř v pravém úhlu. Západní větev (Žantov—321) je orientována dobře; druhá větev (321—Přepeř) je orientována mnohem hůře a dá se dobře enfilovati palbou nepřítele. 3. Budeme-li mít 2. října ráno trochu času před nepřátelským útokem, budeme musit tuto linii pozměnit na některých místech, abychom dostali vhodný výstřel, a téměř v š u d e, jestliže budeme chtít dosáhnout hloubky a dát jednotkám druhého sledu možnost akce do hlavní palebné clony. To pak bude velká operace. Jestliže bude naopak nepřítel útočit hned při rozednění, bude mít tato linie jen dosti omezené možnosti palby (malý výstřel, řádnou palbu nadřaděnou, snadný přístup pro nepřítele, špatné pozorování pro naše dělostřelectvo, poněvadž pozorovatelé budou v prvním sledu).

Linie b).

V ý h o d y. 1. Dá se nejvýš snadně nalézt v terénu. 2. Je všude dobře orientována. 3. Zajišťuje připojení na sousedy.⁴⁾ 4. Kryje všude pozorovatelnou. 5. Výstřel, který poskytuje za dne, je v celku dosti dobrý. 6. Umístění do hloubky 2. října ráno bude velmi snadné, jestliže nám nepřítel ponechá trochu oddechu. 7. Stromy na silnici tvoří do jisté míry masku proti nepřátelským letounům. 8. Silniční příkopy a vesnice poskytují zárodek krytů. 9. Tato linie je nejkratší ze všech, které můžeme obsadit, a je tedy se zřetel na naše slabé počty hospodárná.

⁴⁾ Aspoň se Žantovem, s hran. praporem; spojení tu bude okamžité, jestliže tento prapor, místo aby se umístil prostě a jednoduše na linii pozorovatelů 315—307 a aby měl svou první linii v otevřeném terénu mezi 307 a Schleifmühle, posune své přední částice na silnici Přepeř—Hor. Bousov—Schleifmühle (důležitost jednotné doktriny mezi ním a námi). Zůstane-li tento prapor na 315—307, dá se, jak se zdá, provést spojení s ním, třebaže méně snadno, přece bez nesnázi na jihozáp. okraji Přepeře. Buď jak buď, je vidět, jak je pro nás důležité, abychom věděli co nejdříve, kde a jak je umístěn hraničářský prapor.

Nevýhody. 1. Až nás nepřítel zjistí, bude jeho střelba (dělostřelecká) snadná. 2. Tato linie je téměř zcela rovná. 2. října ráno budeme mít dostatečně dobrou flankovací palbu, jen když pozměníme její trasu na některých místech. Budeme mít na to čas?

Linie c).

Výhody. 1. Dá se dosti snadno najít v terénu; avšak potoky jsou dosti nepatrné, a kromě toho mezi ohbím potoka na sever od Všebořska a cestou ústící na severním okraji Vobrub je prostor asi 200 m, v kterém není tato linie nikterak vyznačena. 2. Orientace dobrá, až na část mezi Žantovem a potokem 1 km na jih odtud; tato část je orientována čelem k západu a dá se velmi dobře enfilovat. 3. Připojení na sousedy je snadné. 4. Pozorovatelný jsou velmi široce kryty. 5. Poněvadž trasa je lomená, bude moci být ve dne snadno dosaženo flankování aniž bude třeba měnit trasu. 6. Výstřel za dne je dosti dobrý, až na některé části potoků.⁵⁾ 7. Tato trasa má celkem určitou hloubku.

Nevýhody. 1. Naše linie prochází severním okrajem Vobrub; budeme mít tedy tuto osadu před svými zbraněmi i očima. 2. Je poněkud delší než linie b).

Linie d).

Výhody. 1. Dá se snadno nalézt, vyjímajíc část mezi Všebořskem a Vobrubami, kde je možná nejistota. 2. Připojení na sousedy je snadné. 3. Orientace je dobrá, vyjímajíc západní část (mezi Žantovem a potokem). 4. Výstřel za dne je v celku dobrý (vyjímajíc Pleč B.). 5. Umístění do hloubky je možné na mnohých místech.

Nevýhody. 1. Je značně delší než linie předcházející. 2. Velmi výběžkovitá u srovnání s liniemi našich obou sousedů. 3. Trasa je dosti pravidelná i bude za dne nesnadné dosáhnouti flankovací palby.

*

Srovnáme-li nyní tato čtyři možná řešení, zdá se, že nejvýhodnějším je řešení b), tak zv. silnice Žantov—Dol. Bousov. Než však přijmeme toto řešení definitivně, musíme si dáti otázku, zda jsme jisti, že budeme moci tuto linii v noci obsadit a umístiti se na ní klidně bez rušení nepřítelem.

Uvážíme-li, že v 17 hod. 30 min. byl nepřítel ještě v lese na jih od Vobrubce a ve Vobrubec Wald v boji s částicemi 2. divise, že mu nezbyvalo více než hodina pro pokračování v útoku, že během celého dne 1. října útočil chaběji než ve dnech předcházejících a konečně, že každý boj v lese je nanejvýš pomalý, zdá se možným tvrdit, že 1. října při setmění dosáhne nepřítel nanejvýš železnice Lidkovice—Vobruvec.

O nějakém jeho dalším postupu po setmění může být stěží řeč. Můžeme tedy říci, že dosáhneme silnice Žantov—Dol. Bousov jistě a nerušeně.

Závěr. Plukovník se rozhodne zříditi svou souvislou frontu na silnici Žantov—Dol. Bousov. (Pokračování.)

Oprava.

Ve V. R. XI, číslo 2, Cvič. Listy str. 27, čtete správně na 4. řádku zdola . . . se práce **nevycvičeného** pracovníka . . .

⁵⁾ Vedle toho budou možná tyto potoky vroubeny křovinami a houštinami.